

FIȘA DISCIPLINEI

Mariologia Evangheliilor. Problema „fraților Domnului” - repere exegetice
/ Mariology of the Gospels. The Issue of Jesus' "Brothers" – Some Exegetical References
Anul universitar 2026-2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Teologie Ortodoxă Didactică
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	<i>Mariologia Evangheliilor. Problema „fraților Domnului” - repere exegetice / Mariology of the Gospels. The Issue of Jesus' "Brothers" – Some Exegetical References</i>			Codul disciplinei	OLR0206
2.2. Titularul activităților de curs	Lect. Univ. Dr. Neacșu Ovidiu Mihai				
2.3. Titularul activităților de seminar	Lect. Univ. Dr. Neacșu Ovidiu Mihai				
2.4. Anul de studiu	2	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	Examen
2.7. Regimul disciplinei	Opțional	2.8. Tipul disciplinei		Disciplină de specializare (DS)	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	14	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					4
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					22
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					18
Tutoriat (consiliere profesională)					1
Examinări					1
Alte activități					1
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				47	
3.8. Total ore pe semestru				75(47+28)	
3.9. Numărul de credite				3	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Familiarizarea generală cu textul Noului Testament și principiile generale ale hermeneuticii biblice,
4.2. de competențe	Capacitatea de utilizare a instrumentelor exegetice fundamentale (dicționare biblice, concordanțe, comentarii biblice).Cunoașterea limbii grecești biblice la nivel elementar (nivel de bază).

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sala dotată cu echipament multimedia (proiector, laptop, acces internet) pentru facilitarea prezentărilor și accesării resurselor online relevante.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Accesul studenților la bibliografia obligatorie și la materiale exegetice în format tipărit și electronic, necesare activităților seminarele.

	Sală de seminar amenajată corespunzător activităților de lucru în grup, cu echipament multimedia, pentru facilitarea prezentărilor studenților și a discuțiilor interactive.
--	--

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP6	Interpretează texte religioase Interpret religious texts
CP10	Comunică constatări științifice <i>Communicate scientific findings</i>
CP17	Pledează pentru o cauză Advocate for a cause
Competențe transversale	
Codul competenței	Competență
CT3	Sintetizează informații Synthesize information.
CT4	Conștientizează dimensiunea interculturală Be aware of the intercultural dimension

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP1	1. Studentul înțelege temeiurile biblice și pastorale ale îndrumării persoanei <i>1. The student understands the biblical and pastoral foundations of guiding persons</i>	1. Studentul corelează texte scripturistice cu situații concrete de orientare pastorală <i>1. The student correlates scriptural texts with concrete situations of pastoral guidance</i>
CP4	4. Studentul înțelege transmiterea cunoașterii teologice în viața Bisericii <i>4. The student understands the transmission of theological knowledge in Church life</i>	4 Studentul comunică teme biblice, dogmatice și misionare în forme accesibile comunității <i>4. The student communicates biblical, dogmatic, and missionary themes in accessible forms</i>

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

CP6	6. Studentul înțelege metodele de interpretare a textelor biblice și religioase 6. The student understands methods for interpreting biblical and religious texts	6. Studentul interpretează texte scripturistice în context istoric, dogmatic și pastoral 6. <i>The student interprets scriptural texts in historical, dogmatic, and pastoral context</i>
CP8	8. Studentul cunoaște normele redactării științifice în domeniul teologiei ortodoxe 8. The student knows scientific writing standards in Orthodox theology	8. Studentul redactează studii teologice folosind argumentare, bibliografie și structură academică 8. <i>The student writes theological studies using argumentation, bibliography, and academic structure</i>
CP11	11. Studentul înțelege specificul predării textelor religioase în context pastoral 11. The student understands the teaching of religious texts in pastoral contexts	11. Studentul explică texte biblice și patristice prin limbaj adecvat auditoriului 11. The student explains biblical and patristic texts using audience-appropriate language

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
1. Studentul localizează tematica Mariologică în textele Nou-Testamentare
2. Studentul recunoaște concepte teologice mariologice în interiorul textului biblic
3. Studentul marchează învățătura mariologică prin apel la textele scripturistice
4. Studentul interpretează textele biblice cu conținut teotokologic, în tradiția patristică a interpretărilor.
Abilități academice specifice (Specific academic skills)
1. The student identifies the Mariological themes in New Testament texts.
2. The student identifies Mariological theological concepts within the biblical text.
3. The student highlights the Mariological teaching by drawing upon scriptural texts.
4. The student interprets biblical texts with Theotokological content within the patristic tradition of interpretation.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare - învățare	Observații ³
Prezența și rolul Maicii Domnului în paginile Sfintei Scripturi	Prelegere interactivă, discuție introductivă	Contextualizarea temei, stabilirea obiectivelor și a metodologiei de studiu
Mariologia în Evanghelia după Matei (I): Genealogia lui Iisus (Mt 1,1-17) și semnificația „Bunei Vestiri” mateiene (Mt 1,18-25)	Prelegere interactivă, discuție introductivă	Ilustrarea relației dintre genealogie, tradiția iudaică și identitatea Maicii Domnului
Mariologia în Evanghelia după Matei (II): Analiză exegetică a „Bunei Vestiri” (Mt 1,18-25)	Prelegere interactivă, discuție introductivă	Accent pe elementele de limbaj, structură narativă și receptare teologică

³ De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

Pururea fecioria Maicii Domnului în Evanghelia după Matei (Mt 1,25): Argumentație exegetică și implicații dogmatice	Prelegere interactivă, discuție introductivă	Prezentarea dezbaterilor teologice și fundamentării dogmatice ortodoxe
Mariologia și așteptarea mesianică în Evangheliile copilăriei (Lc 1-2)	Prelegere interactivă, discuție introductivă	Corelarea temei marian-mesianice cu liturghia și tradiția Bisericii
Mariologia în Evanghelia după Luca (I): „Buna Vestire” lucanică (Lc 1,26-38) – analiză exegetică	Prelegere interactivă, discuție introductivă	Interpretare pe text grecesc, evidențierea aspectelor teologice distinctive
Mariologia în Evanghelia după Luca (II): Vizita Fecioarei Maria la Elisabeta (Lc 1,39-45) și începuturile cultului Maicii Domnului	Prelegere interactivă, discuție introductivă	Legătura cu tradiția iconografică și dezvoltarea cultului Maicii Domnului
Perspective mariologice în Evanghelia după Marcu	Prelegere interactivă, discuție introductivă	Subtilitatea prezenței mariane în Marcu și implicațiile istorico-teologice
Mariologia ioaneică: Nunta din Cana (In 2,1-12) și Maica Domnului la Cruce (In 19,25-27) – dimensiunea mijlocitoare	Prelegere interactivă, discuție introductivă	Analiza rolului Maicii Domnului în economia mântuirii și tradiția mijlocirii
Mariologia în scrierile pauline și imaginea femeii din Apocalipsă	Prelegere interactivă, discuție introductivă	Evidențierea elementelor proto-mariologice și simbolismului apocaliptic
Mariologia în context hristologic: relația dintre Hristos și Maica Domnului	Prelegere interactivă, discuție introductivă	Articularea relației hristologic-mariologice în gândirea ortodoxă
Problema „fraților Domnului” în lumina exegezei biblice contemporane	Prelegere interactivă, discuție introductivă	Clarificarea terminologiei biblice și examinarea argumentelor moderne
Mărturii patristice și tradiționale privind „frații Domnului”	Prelegere interactivă, discuție introductivă	Valorificarea surselor tradiționale pentru interpretarea biblică și dogmatică
Sinteză și concluzii: actualitatea temei mariologice în teologia și viața Bisericii	Prelegere interactivă, discuție introductivă	Evaluare sumativă, aplicații pastorale și direcții contemporane de cercetare

Bibliografie

1. Coggi, Roberto O.P. *Fericita Fecioară Maria – Tratat de mariologie*. Trad. Ciprian Bejan-Piser. Iași: Sapientia, 2016.
2. Kniazev, Alexis. *Maica Domnului în Biserica Ortodoxă*. Trad. Lucreția M. Vasilescu. București: Humanitas, 1998.
3. Irineu Popa. *Chivotul Înomenirii Fiului lui Dumnezeu. Prolegomene la o mariologie ortodoxă*. București: Editura Academiei Române, 2023.
4. Stăniloae, Dumitru. *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. II. București: Ed. IBMBOR, 2010.
5. Pelikan, Jaroslav. *Mary Through the Centuries: Her Place in the History of Culture*. New Haven: Yale University Press, 1996.
6. Maunder, Chris (ed.). *The Oxford Handbook of Mary*. Oxford: Oxford University Press, 2019.
7. Evdokimov, Paul. *Rugul aprins*. Trad. diac. Teodor V. Damșa. Timișoara: Ed. Mitropoliei Banatului, 1994.

Conciliul Vatican II. *Constituția dogmatică Lumen Gentium*, cap. VIII: „Sfânta Fecioară Maria”. Roma, 1964.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare - învățare	Observații
Maica Domnului în canonul biblic: repere introductive și metodologice	Discuție dirijată, lucru în grup, studiu de text	Învățarea utilizării surselor primare și a instrumentelor biblice
Structura genealogiei Mântuitorului și implicațiile sale teologice: studiu exegetic pe Matei 1,1-17	Analiză de text, prezentare de grup, dezbateri	Compararea listelor genealogice și reflecții asupra semnificației teologice
Lectură și analiză exegetică: „Buna Vestire” mateiană (Mt 1,18-25)	Exercițiu de lectură, sinteză pe grupe, prezentări scurte	Încurajarea interpretărilor variate și a dialogului exegetic
Pururea fecioria Maicii Domnului: argumente biblice și polemici vechi și noi	Lectură dirijată, dezbateri, studiu de caz	Examinarea critică a argumentelor și a perspectivei patristice
Lectură comparativă: narațiunea nașterii și așteptarea mesianică în Luca 1-2	Studii de caz, comparații textuale, discuții tematice	Identificarea elementelor comune și specifice între Evangheliile
„Buna Vestire” în Evanghelia după Luca: structură, simbolism, mesaj	Analiză tematică, discuție aplicată, exerciții pe text	Conexiuni cu iconografia și iconografia bisericească

Vizita Mariei la Elisabeta: începuturile cultului Maicii Domnului în Tradiția Bisericii	Analiză exegetică, reflecție teologică, lucru individual	Evidențierea dezvoltării cultului marian în tradiția ortodoxă
Perspective și absențe mariologice în Evanghelia după Marcu: cauze și interpretări	Discuție comparativă, dezbateri, analiză critică	Rolul contextului istoric și teologic în absența temei mariane
Exegeza episodului de la Cana Galileii și a scenei de pe Golgota: rolul mijlocitor al Mariei în Evanghelia după Ioan	Analiză de text, studiu de caz, discuție aplicativă	Aplicații teologice și pastorale privind mijlocirea Mariei
Mariologia în corpusul paulin și imaginea femeii din Apocalipsă: analiză tematică	Lucru pe grupe, prezentări, reflecție critică	Identificarea elementelor de tipar mariologic și simbolism apocaliptic
Relația dintre Hristos și Maica Domnului în context hristologic și iconografic	Discuții tematice, analiză de imagini, interpretare text	Ilustrarea raportului dintre dogmatică și iconografie
Dezbateri exegetice privind „frații Domnului”: terminologie, argumente, tradiții	Dezbateri dirijată, exerciții de sinteză, lucrări individuale	Clarificarea diferențelor terminologice și a argumentației tradiționale
Mărturii patristice despre „frații Domnului”: selecție, lectură și comentariu	Prezentare de texte, lectură critică, discuție aplicativă	Exersarea abilității de interpretare a surselor patristice relevante
Mariologia contemporană: sinteză, actualitate, perspective de cercetare	Discuție aplicativă, proiecte de grup, reflecție finală	Aplicații practice, evaluare sumativă, propuneri de cercetare viitoare
1. Bibliografie Epifanie Monahul, Simeon Metafrastul, Maxim Mărturisitorul. <i>Nașterea, Viața și Adormirea Maicii Domnului – Trei vieți bizantine</i> . Trad. și ed. Ioan I. Ică jr. Sibiu: Ed. Deisis, 2007. 2. Sf. Nicodim Aghioritul. <i>Maica Domnului și Intrările ei în Templu în tâlcuiri mistagogice</i> . Trad. Ioan I. Ică jr. Sibiu: Ed. Deisis, 2022. 3. Dinu, Adrian Lucian. <i>Maica Domnului în teologia Sfinților Părinți</i> . Iași: Doxologia, 2009. 4. Dinu, Adrian Lucian. <i>Fecioara Maria, prototip al vieții duhovnicești. Tâlcuire a operei Sfântului Irineu de Lyon</i> . Iași: Trinitas, 2008. 5. Daniliuc, Arhim. Mihail. <i>Maica Domnului în cultul divin ortodox și în cultura română (poezia cultă)</i> . Iași: Doxologia, 2021. 6. Schmemmann, Alexander. <i>Preasfânta Fecioară Maria</i> . București: Editura Basilica, 2014. 7. Vizitiu, Mihai (coord.). <i>Maica Domnului, „cununa frumuseții” – Omilii și canoane închinare Preasfintei Născătoare de Dumnezeu</i> . Iași: Doxologia, 2023. 8. Postolachi, Vasile. „...iar numele Fecioarei era Maria” – <i>Maica Domnului din perspectivă interreligioasă</i> . Iași: Doxologia, 2024. 9. Ioan Paul al II-lea (Papa). <i>Redemptoris Mater</i> . Trad. română. București: ARCB, 1998. Gambero, Luigi. <i>Mary and the Fathers of the Church: The Blessed Virgin Mary in Patristic Thought</i> . San Francisco: Ignatius Press, 1999.		

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare ⁴	9.2 Metode de evaluare ⁵	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	Înțelegerea conținutului teoretic prezentat la curs - Capacitatea de analiză critică și sinteză	Examen scris/oral	90%
9.5 Seminar/laborator	Participare activă la discuții și dezbateri		10%
	Capacitatea de argumentare exegetică pe baza textelor studiate		
9.6 Standard minim de promovare			
Tratarea coerentă și argumentată a cel puțin unui subiect din tematica examenului final.			

⁴ Criteriile de evaluare trebuie să reflecte direct rezultatele învățării vizate la nivel de program de studii, respectiv la nivel de disciplină. Mai concret, se evaluează achizițiile de învățare menționate în rezultatele anticipate ale învățării.

⁵ Se recomandă stabilirea atât a metodelor de evaluare finală, cât și a strategiei de evaluare pe parcurs.

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals) ⁶

		Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă						
1 FĂRA SĂRĂCIE 	2 FOAMETE „ZERO” 	3 SĂNĂTATE ȘI BUNĂSTARE 	4 EDUCATIE DE CALITATE 	5 EGALITATE DE GEN 	6 APĂ CURATĂ ȘI SĂNĂTATE 	7 ENERGIE CURATĂ ȘI LA PREȚURI ACCESIBILE 	8 MUNCĂ DECENTĂ ȘI CREȘTERE ECONOMICĂ 	9 INDUSTRIE, INOVAȚIE ȘI INFRASTRUCTURĂ
10 INEGALITĂȚI REDUSE 	11 ORAȘE ȘI COMUNITĂȚI DURABILE 	12 CONSUM ȘI PRODUCȚIE RESPONSABILĂ 	13 ACȚIUNE CLIMATICĂ 	14 VIAȚĂ ACVATICĂ 	15 VIAȚĂ TERESTRĂ 	16 PACE, JUSTIȚIE ȘI INSTITUȚII EFICIENTE 	17 PARTENERIATE PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR 	Nu se aplică nici o etichetă

Data completării:

20.09.2026

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament:

...

Semnătura directorului de departament

.....

⁶ Selectați o singură etichetă, cea care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivește cel mai bine disciplinei. Dacă disciplina tratează tema dezvoltării durabile la modul general (de ex. prin prezentarea/introducerea cadrului general al dezvoltării durabile etc.) atunci se poate alocă eticheta generală de Dezvoltare Durabilă. Dacă niciuna dintre etichete nu descrie disciplina, selectați ultima opțiune: „Nu se aplică nici o etichetă”.